

Δύο νηφάλιοι συγγραφείς ανατέμνουν λάθη και πάθη του 1922

Media: ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ Page: 23 Published at: 04-03-2022
Author: Surface: 438.71 cm² Circulation: 17000
Subjects:

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ,
ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΣ

Δύο νηφάλιοι συγγραφείς ανατέμνουν λάθη και πάθη του 1922

Η συμπλήρωση 100 ετών από τη Μικρασιατική Καταστροφή δίνει την ευκαιρία σε πολλούς συγγραφείς να ασχοληθούν με τα δραματικά γεγονότα της περιόδου εκείνης και με τη Γενοκτονία του Ελληνισμού της Ανατολής από Οθωμανούς, Νεότουρκους και κεμαλικούς. Κατά τη γνώμη μου, ένα βιβλίο που ξεχωρίζει είναι το πόνημα του Αγγελου Συρίγου, καθηγητού Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, και του Ευάνθη Χατζηβασιλείου, καθηγητού της Ιστορίας του Μεταπολεμικού Κόσμου στο ΕΚΠΑ, με τίτλο «Μικρασιατική Καταστροφή» και υπότιτλο «50 ερωτήματα και απαντήσεις» (Εκδόσεις Πατάκη).

Οι δύο συγγραφείς συνεργάστηκαν πριν από τρία χρόνια και μας έδωσαν μια συνοπτική και σοβαρή ανάλυση για ένα καυτό ζήτημα της επικαιρότητας με το βιβλίο τους «Η Σμύρνη των Πρεσπών και το Μακεδονικό». Με το νέο βιβλίο τους επικραρούν να απαντήσουν σε πενήντα ερωτήματα για τη Μικρασιατική Εκστρατεία και τον ξεριζωμό του Ελληνισμού. Σε 250 σελίδες επιτοχάνουν να δώσουν τεκμηριωμένες απαντήσεις και να φωτίσουν άγνωστες πτυχές της εποχής εκείνης.

Πολλά θέματα φωτίζει το βιβλίο και πιστεύω ότι ένα από τα σημαντικότερα είναι η Δίκη και καταδίκη των Εξι, οι οποίοι θεωρήθηκαν υπεύθυνοι για την καταστροφή. Οι Συρίγος και Χατζηβασιλείου μάς καλούν να αρθρούμε υπέρ των παθόντων του Εθνικού Δικασμού της περιόδου εκείνης και να μελετήσουμε με νηφαλιότητα την Ιστορία. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι έξι ηγέτες της αντιβενιζελικής παρατάξεως δεν ήταν προδοτές και κακώς καταδικάσθηκαν με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας και της εγκαταλείψεως ελληνικού εδάφους. Διέπραξαν σοβαρά λάθη, αλλά όχι προδοσία. Αλλιώς, η Σμύρνη τυπικά δεν ήταν ελληνική επικράτεια.

Ο Δημήτριος Γούναρης, ο Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης, ο Γεώργιος Μπαλατζής, ο Ξενοφών Στρατηγός, ο Νικόλαος Θεοτόκης και ο αρχιστράτηγος Γεώργιος Χατζηναέστης εκτελέσθηκαν στις 15 Νοεμβρίου 1922 στην περιοχή η οποία τότε καλυπτόταν από το δάσος Γουδή και σήμερα βρίσκεται στα σύνορα Χολαργού και Παπάγου. Στον τόπο εκτελέσεως κτίσθηκε ο Ναός της Αναστάσεως και τα έξι δέντρα με τα ονόματά τους μας θυμίζουν ότι οι άνθρωποι αυτοί υπήρξαν τα εξιλαστήρια θύματα μιας εθνικής τραγωδίας. Οι δύο συγγραφείς επισημαίνουν: «Η Δίκη των Εξι αποτελούσε παρωδία δικαστικής διαδικασίας και οδήγησε ουσιαστικά σε μια δικαστική δολοφονία. Οι διαδικασίες ήταν τόσο ταχείες ώστε να φαίνεται ότι η απόφαση ήταν προελημμένη και η διενέργειά της από ένα ad hoc Εκτακτο Στρατοδικείο καταδεικνύει πως οι βασικές εγγυήσεις δεν τηρούνταν. Το σημαντικότερο όλων ήταν ότι η ίδια η απόφαση ήταν προφανώς έωλη. Δεν αρκεί, για να καταδικαστεί κάποιος σε εσχάτη προδοσία, να έχει χάσει έναν πόλεμο. Ακόμα και η ανικανότητα (εάν υποθεθεί ότι υπήρξε) στη διεξαγωγή του πολέμου δεν συγκροτεί το αδίκημα της εσχάτης προδοσίας. Η εσχάτη προδοσία είναι αδίκημα δόλου. Απαιτείται, επομένως, να αποδειχθεί ότι οι κατηγορούμενοι επιζήτησαν την ήττα του στρατού και την εκδίωξη των Ελλήνων από τη Μικρά Ασία, δηλαδή ότι είχαν πρόθεση και επιδίωξαν να κάσουν τον πόλεμο, κάτι που είναι εντελώς παράλογο και, ασφαλώς, δεν αποδείχθηκε στη διαδικασία».

Αλλιώς, όπως τονίζουν οι δύο συγγραφείς, τον Φεβρουάριο του 1929 ο Ελευθέριος Βενιζέλος, πολιτικός αντίπαλος των εκτελεσθέντων, αναγνώρισε δημοσίως ότι οι έξι εκτελεσθέντες δεν διέπραξαν προδοσία.

Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι έξι ηγέτες της αντιβενιζελικής παρατάξεως δεν ήταν προδοτές